

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 681/2013-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. novembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti R., s. r. o., M., zastúpenej advokátkou JUDr. I. R., Advokátska kancelária, K., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Sžf 4/2012 z 30. januára 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti R., s. r. o., **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. mája 2013 faxom (a následne poštou) doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti R., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. I. R., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 47

ods. 2 ústavy rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Sžf 4/2012 z 30. januára 2013 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

2. Zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou podanou na Krajskom súde v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) domáhala zrušenia rozhodnutia žalovaného – vtedajšieho Daňového riaditeľstva Slovenskej republiky sp. zn. I/223/10261-53802/2011/990057-r zo 16. mája 2011 a prvostupňového rozhodnutia Daňového úradu M. sp. zn. 711/230/1701/11Kov z 1. februára 2011, ktorými bola zamietnutá žiadosť sťažovateľky o obnovu konania. Krajský súd žalobu sťažovateľky rozsudkom sp. zn. 7 S 70/2011 z 9. novembra 2011 zamietol a nepriznal jej náhradu trov konania. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom najvyšší súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 6 Sžf 4/2012 z 30. januára 2013 tak, že rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a sťažovateľke nepriznal náhradu trov konania. Rozsudok najvyššieho súdu bol sťažovateľke doručený 18. marca 2013.

3. Podľa tvrdení sťažovateľky napadnutým rozhodnutím došlo k porušeniu jej práva podľa čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 47 ods. 2 ústavy. Sťažovateľka uvádza, že v odvolaní proti rozhodnutiu krajského súdu namietala, že jej bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že jej krajským súdom nebolo doručené písomné vyjadrenie žalovaného z 13. septembra 2011. Najvyšší súd sa porušenia označených práv podľa názoru sťažovateľky dopustil tým, že na odvolacie námietky sťažovateľky uviedol, že nedoručenie písomného vyjadrenia žalovaného prvostupňovým súdom neznamena odňatie možnosti konať pred súdom, keďže 9. novembra 2011 na pojednávaní v predmetnej veci predseda senátu oboznámil prítomných účastníkov konania s obsahom žaloby, ako aj s vyjadrením žalovaného. Sťažovateľka tiež tvrdí, že žalobkyňa a žalovaný boli na predmetnom pojednávaní v nerovnakom postavení. Na podporu svojej argumentácie, že povinnosťou súdu je umožnenie účastníkovi oboznámiť sa s vyjadrením protistrany, a ak sa tak nestane, dôjde k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie, uvádza rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci H. a ďalší proti Slovenskej republike z 27. apríla 2010. Sťažovateľka poukázala aj na náročnosť konania v správnom súdnictve, ktoré si vyžaduje povinné právne zastúpenie. Postup najvyššieho súdu, ktorý svojím rozhodnutím odmietol napraviť postup

prvostupňového súdu, ktorým došlo k odňatiu možnosti sťažovateľky konať pred súdom a porušeniu rovnosti účastníkov konania, je podľa sťažovateľky zásahom do jej označených práv.

4. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy došlo podľa názoru sťažovateľky napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu, ktoré je rozporuplné, nepresvedčivé, nie je zrozumiteľne odôvodnené, nereaguje na podstatné námietky sťažovateľky uvedené v jej podaniach prvostupňovému a odvolaciemu súdu. Sťažovateľka na podporu svojich tvrdení cituje z početných rozhodnutí ústavného súdu i rozhodnutí najvyššieho súdu a svoju argumentáciu uzatvára tak, že správne orgány vybavili jej žiadosť o obnovu konania zamietnutím a ako súd prvostupňový, tak aj odvolací nemajúc zo žaloby jasno, aké práva sťažovateľky boli porušené, jej žalobu zamietli.

5. Na základe už uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd uznesením prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a nálezom rozhodol o porušení jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 47 ods. 2 ústavy rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžf 4/2012 z 30. januára 2013, zakázal najvyššiemu súdu pokračovať v porušovaní označených práv, zrušil rozsudok najvyššieho súdu a priznal jej náhradu trov konania.

II.

6. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to

za podmienok ustanovených zákonom. Podľa odseku 3 tohto ustanovenia všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (mutatis mutandis I. ÚS 12/01, I. ÚS 124/03, I. ÚS 46/07).

8. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základných práv sťažovateľky rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžf 4/2012 z 30. januára 2013.

Podľa svojej ustálenej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 13/01).

9. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 6 Sžf 4/2012 z 30. januára 2013 potvrdil rozsudok krajského súdu, ktorým zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky sp. zn. I/223/10261-53802/2011/990057-r zo 16. mája 2011, ktorým potvrdil rozhodnutie Daňového úradu M. sp. zn. 711/230/1701/11Kov z 1. februára 2011, ktorým bola zamietnutá žiadosť o povolenie obnovy konania z dôvodu, že neboli splnené podmienky upravené ustanovením § 51 ods. 1 písm. a) a b) v tom čase platného zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov, pričom svoje rozhodnutie podrobne odôvodnil. Proti rozhodnutiu krajského súdu podala sťažovateľka odvolanie, ktoré doplnila tromi dodatkami k odvolaniu. Namietala v ňom, že nedoručením písomného vyjadrenia žalovaného k žalobe z 13. septembra 2011 došlo k porušeniu jej práv a právom chránených záujmov v súdnom procese, čo malo vplyv na konečné rozhodnutie súdu. Sťažovateľka sa nestotožnila ani so závermi krajského súdu uvedenými v jeho odôvodnení k splneniu podmienok pre obnovu konania. Krajský súd

konštatoval, že tvrdenia sťažovateľky o porušení jej práv sú totožné s tými, ktoré uvádzala v samotnej žalobe.

Najvyšší súd ako súd odvolací dospel po preskúmaní spisového materiálu, ktorého obsah tvoril aj administratívny spis žalovaného správneho orgánu, k záveru o vecnej správnosti rozsudku krajského súdu.

10. K tvrdeniu sťažovateľky o porušení základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy ústavný súd uvádza, že ciele spravodlivého súdneho konania boli zabezpečené. Aj keď jej ako účastníčke konania v konaní pred krajským súdom nebolo doručené písomné stanovisko protistrany, s jeho obsahom bola náležite oboznámená na súdnom pojednávaní, pričom mala možnosť naňho kvalifikovane reagovať (v prípade potreby aj požiadať o prerušenie pojednávania), a tak ovplyvniť konečné rozhodnutie súdu. Následne mala sťažovateľka možnosť podať proti rozsudku krajského súdu odvolanie, čo aj využila.

11. Najvyšší súd sa s námietkou sťažovateľky uvedenou v odvolaní týkajúcou sa nedoručenia jej písomného vyjadrenia žalovaného náležite zaoberal. Postup prvostupňového súdu považoval za zákonný a taký, ktorý vyvrátil sťažovateľkine tvrdenia o odňatí možnosti konať pred súdom. K námietke uplatnenej v odvolaní uviedol:

„V zmysle ust. § 250e O. s. p. pokiaľ nedôjde k vybaveniu žaloby spôsobom uvedeným v § 250d ods. 2 a 3 (súd vec postúpi príslušnému súdu, alebo konanie zastaví), doručí súd žalovanému rovnopis žaloby. Predseda senátu môže nariadiť žalovanému, aby sa k obsahu žaloby vyjadril v lehote, ktorú zároveň určí. V tomto kontexte je nutné zdôrazniť, že na prípravu pojednávania ako i na vedenie pojednávania sa primerane vzťahujú ust. § 114 až 119 O. s. p. v spojení s ust. § 246c ods. 1 O. s. p. Za povšimnutie stojí druhá veta vyššie citovaného ustanovenia, podľa ktorej predseda senátu môže nariadiť žalovanému, aby sa k obsahu žaloby vyjadril, z ktorej je zrejmé, že vyjadrenie žalovaného k obsahu žaloby je najmä právom žalovaného, nie jeho povinnosťou. Ide totiž o dispozičný úkon účastníka konania v rámci prípravy pojednávania v danej veci. Pokiaľ sa však žalovaný k obsahu žaloby písomne vyjadril, je povinnosťou krajského súdu okrem doručenia

vyjadrenia odporcu (ust. § 114 ods. 2 posledná veta O. s. p. sa aplikuje primerane) pred otvorením pojednávania oboznámiť účastníkov konania, okrem iného, aj s obsahom písomného vyjadrenia žalovaného. Vyjadrenie k žalobe je súčasťou prípravy pojednávania, ktorej výsledky je predseda senátu povinný oznámiť na jeho začiatku. Zo zápisnice z pojednávania konaného na Krajskom súde v Košiciach dňa 9. novembra 2011... jednoznačne vyplýva splnenie si tejto zákonnej povinnosti predsedom senátu, ktorý oboznámil prítomných účastníkov konania s obsahom žaloby, ako aj s vyjadrením žalovaného. Žalobca teda s vyjadrením žalovaného oboznámený bol a preto nemožno súhlasiť s názorom, že nedoručenie písomného vyjadrenia žalovaného je také porušenie jeho práv, ktoré by malo vplyv na výsledok rozhodnutia krajského súdu, tak ako sa domnieva žalobca.“

Najvyšší súd tiež poukázal aj na charakter správneho súdnictva, v ktorom sa dokazovanie v zásade nevykonáva, a pre súd je rozhodujúci skutkový stav, ktorý bol v čase vydania preskúmaného rozhodnutia. Správne odkázal aj na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 78/99, v ktorom ústavný súd judikoval, že „*Vyjadrenie žalovaného k obsahu žaloby podanej v správnom súdnictve v zmysle § 250e Občianskeho súdneho poriadku je treba považovať za dispozičný úkon účastníka konania v rámci prípravy pojednávania v danej veci. Nariadenie žalovanému, aby sa vyjadril k obsahu žaloby podanej v správnom súdnictve, však nemožno považovať za vykonanie dôkazu súdom, ku ktorému by sa mal navrhovateľ právo vyjadriť podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.*“. Vyhodnotenie tejto námietky ako právne bezvýznamnej považoval ústavný súd za odôvodnené.

K argumentácii sťažovateľky, že k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie dôjde, ak súd nedá účastníkovi konania možnosť oboznámiť sa s vyjadrením protistrany vo veci samej, s odkazom na rozsudok ESLP vo veci H. a ďalší proti Slovenskej republike z 27. apríla 2010 ústavný súd uvádza, že v uvedenom prípade išlo o podstatne inú situáciu, keď najvyšší súd nezaslal účastníkom konania na vyjadrenie stanovisko žalobcov k dovolaniu.

12. Podľa názoru ústavného súdu rozhodnutie najvyššieho súdu je aj v časti týkajúcej sa konania o návrhu na obnovu konania náležité odôvodnené a nemožno ho považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Skutočnosť, že sa sťažovateľka s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. Ústavný súd konštatuje, že v danom prípade mali na rozhodnutie plnú jurisdikciu všeobecné súdy. Najvyšší súd podal vo veci právny výklad, ktorý správne aplikuje príslušné ustanovenia zákonných predpisov.

Ústavný súd preto konštatoval, že napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu nedošlo k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy a sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

13. Vzhľadom na uvedené skutočnosti a odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľky nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2013